

МІНІСТЕРСТВО
ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ

НОВА УКРАЇНСЬКА ШКОЛА

2018

mon.gov.ua

U-LEAD
WITH EUROPE

“

У 2018/2019 навчальному році реформа НУШ запрацює в усіх школах. Хоч зараз і здається, що зміни відбуваються

у швидкому темпі – на це пішло кілька років наполегливої праці багатьох освітян.

Нова українська школа означає, що вже цього року українські першокласники почнуть отримувати якісно нову освіту. Ми запускаємо процес змін, і дуже важливо, щоб він став невідворотним. Вже ухвалено новий закон «Про освіту», затверджено чимало підзаконних актів, триває підготовка нового закону «Про загальну середню освіту», підготовлено 22 тисячі вчителів. Тобто інституційні зміни тривають, і попереду ще багато роботи. Та головне відбуватиметься в класах – між учнями і вчителем. І я вірю, що першого вересня українські діти відчинять двері в абсолютно новий освітній світ – цікавий, захопливий і дружній до них.

Лілія Гриневич,
міністр освіти і науки України

”

МІНІСТЕРСТВО
ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ

ЩО ТАКЕ НОВА УКРАЇНСЬКА ШКОЛА?

Нова українська школа – це назва реформи загальної середньої освіти, яку зараз реалізовує Міністерство освіти і науки спільно з сотнями вчителів і управлінців з освіти по всій Україні. Нова українська школа – це освіта нових сенсів, дитиноцентризму і поваги до кожної людини. НУШ – це цікава, практикоорієнтована, безпечна і дружня до дитини школа. А для батьків вона – відкрита, чесна і націлена на співпрацю.

Саме такими уже 1 вересня 2018 року всі школи країни зустрінуть нових першокласників та їхніх батьків.

ЯК НАВЧАТИМУТЬ ДІТЕЙ

Головна ідея Нової української школи – компетентнісне навчання. Це означає, що учні не просто будуть набувати знань, а вчитимуться

використовувати їх на практиці й опануватимуть навички. Для НУШ створено новий Стандарт освіти і нові програми.

Компетентність – це динамічна комбінація знань, умінь, навичок, способів мислення, поглядів, цінностей, інших особистих якостей, що визначає здатність особи успішно соціалізуватися, провадити професійну та/або подальшу навчальну діяльність. Тобто формується ядро знань, на яке накладатимуться уміння, як користуватись цими знаннями, цінності та навички, що знадобляться випускникам української школи в професійному та приватному житті.

ЗАКОН “ПРО ОСВІТУ” ЗАКЛАВ ТАКІ КОМПЕТЕНТНОСТІ:

вільне володіння
державною мовою

здатність спілкуватися рідною (у разі відмінності
від державної) та іноземними мовами

математична
компетентність

компетентності у галузі природничих
наук, техніки і технологій

інноваційність

екологічна
компетентність

інформаційно-комунікаційна
компетентність

навчання
упродовж життя

громадянські та соціальні компетентності,
пов'язані з ідеями демократії, справедливості, рівності,
прав людини, добробуту та здорового способу життя,
з усвідомленням рівних прав і можливостей

культурна
компетентність

підприємливість та
фінансова грамотність

РОБОТА В КОМАНДІ

Дуже складно передбачити, у якому світі житимуть наші діти – адже він швидко змінюється. Проте із впевненістю можна сказати, що їм потрібно буде вміти працювати в команді й співпрацювати. Саме тому значну частину навчального часу в НУШ буде присвячено роботі в групі. Причому школярі не просто разом розв'язуватимуть, наприклад, математичні приклади, а робитимуть проекти і спільно шукатимуть рішення проблем.

ДОСЛІДЖЕННЯ І ВМІННЯ ВЧИТИСЯ

Уміння вчитися – це ще одна навичка, яка стане в пригоді кожній людині. Адже у світі, який швидко змінюється, потрібно не відставати, а значить – вміти самостійно навчатись. Саме тому навчання в НУШ буде побудоване на дослідженнях: дитина самостійно шукатиме відповіді на запитання, осмислюватиме вивчене, а вчитель допомагатиме їй у цьому.

Тому в НУШ діти часто навчатимуться, граючись. Це означає, що вони опануватимуть той самий навчальний матеріал, але в інший спосіб. Вчителю не потрібно буде більшість часу розповідати щось класу, стоячи біля дошки. Через гру (тобто моделювання ситуацій із додаванням руху, гумору й творчих завдань) учні зможуть дізнатись набагато більше.

ЕМОЦІЙНИЙ ІНТЕЛЕКТ І ВМІННЯ СПІЛКУВАТИСЬ

Людина з розвиненим емоційним інтелектом розуміє власні емоції, керує ними й дослухається до відчуттів інших. Навчання цьому – одне з важливих завдань Нової української школи. Тому дітям пропонуватимуть висловлювати свої почуття і думки, слухати один одного і не робити людині щось, що їй неприємно. Цьому, зокрема, навчатимуть під час ранкового кола – щоденної зустрічі, на якій діти обговорюватимуть свій емоційний стан, власні думки, актуальні питання класного і шкільного життя, або ж просто говоритимуть на цікаві їм теми.

ІНТЕГРОВАНЕ НАВЧАННЯ

У реальному світі немає мононаукових процесів – кожен пов'язаний з різними науками. Аби діти розуміли взаємозв'язки й мали цілісну картинку світу, у початковій школі пропонується інтегрувати (тобто об'єднати) предмети. Це означає, що, наприклад, рослини вивчатимуть не тільки з точки зору ботаніки, а й додаватимуть до цієї теми знання з географії, екології, математики, хімії, мови й літератури.

СПОНУКАЛЬНЕ, А НЕ КАРАЛЬНЕ ОЦІНЮВАННЯ

Оцінка – це не покарання. Вона має фіксувати, на якому рівні перебуває дитина, і показувати ціль, до якої має прямувати дитина. Саме тому в першому і другому класах не буде балів, а протягом усього навчання пропонується використовувати вербальне оцінювання. Мета – оцінити поступ кожної дитини, а не її відповідність певному еталону. Адже для якогось

учня вивчити, скільки буде $2+2$, може бути складнішим завданням, ніж для іншого вивчити всю таблицю множення. А отже, кожна дитина має отримувати винагороду за свої старання і розуміти, що робить успіхи. Також у кожної дитини буде портфоліо особистих досягнень – добірка усіх поробок і творів, які вона робитиме на уроках.

ПРАВО НА ПОМИЛКУ

Помилка – це складова пізнання і дослідження. Саме тому в НУШ не каратимуть за помилки, а спонукатимуть дитину самостійно їх виправити. Відсутність страху помилки – це запорука того, що дитина залишатиметься вмотивованою, навіть якщо їй щось не вдаватиметься.

ІНКЛЮЗИВНЕ НАВЧАННЯ

НУШ – це школа, доступна для всіх. Саме тому двері всіх шкіл розкриваються перед дітьми з особливими освітніми потребами. Чимало цих дітей почнуть навчання у звичайних класах та разом з усіма вчитимуться читати, писати, дружити й працювати в команді. Аби допомогти вчителю, у таких класах працюватимуть асистенти.

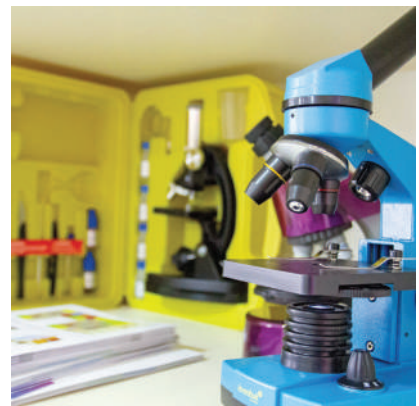
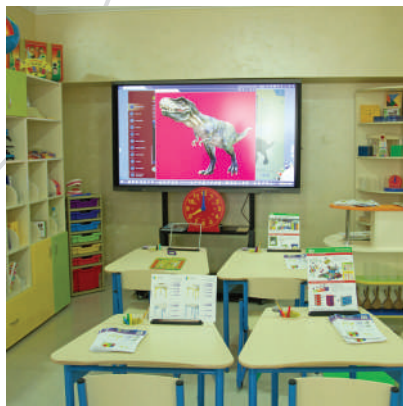

НОВЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ

Щоб описане вище навчання стало можливим, учні мають перебувати в новому освітньому середовищі. Тому з Держбюджету виділено один мільярд гривень на обладнання для класів. Це – парти-трансформери, які можна легко пересунути для роботи в групах, нова техніка і розвивальні ігри.

Окрім того, на стіни в класах пропонують вшати не звичні “класні куточки”, а поробки, зроблені спільно з дітьми, та матеріали, що спонукатимуть дитину до роздумів – цікаві запитання, головоломки тощо. Разом з паперовими підручниками учні отримають електронні – їм не доведеться носити важкі книжки. Загалом навчан-

ня йтиме у ще більш захопливій формі. Кожен клас буде забезпечений меблями, дошками і посібниками. На це з Держбюджету виділено ще мільярд гривень спеціальної освітньої субвенції. Батькам не потрібно буде це закуповувати, а школи зобов'язані звітувати про використані кошти на своїх або сайтах управління освіти.

100 ШКІЛ УЖЕ ПРАЦЮЮТЬ ЗА НОВИМИ ПРАВИЛАМИ

Перш ніж запровадити нові підходи до навчання по всій країні, МОН вирішило апробувати їх у 100 школах – у кожному регіоні було обрано по 4 школи, в яких було набрано по два нових перших класи. Вчителі, які працюють у цих класах, відзначають, що їхні учні набагато краще спілкуються один з одним й іншими людьми, добре працюють у команді, і водночас читають, пишуть, рахують, як і їх однолітки. Батьки ж розповідають, що їхні діти із задоволенням ідуть до школи, багато що вміють і знають, а ввечері почувають себе не такими втомленими.

“

Я приготувала вранці доньці бутерброд. А вона каже: це 9 грн. Я ледве його не впустила. Ми в 6 років про таке не замислювались”.

Мама першокласниці

“

Творчість була раніше тільки на уроках малювання і праці. А тут (малює рукою в повітрі уявну парту) пластилін, тут малюють, тут рахують, тут пісні співають. Спочатку думав, що хаос. А потім зрозумів: вчителька знає, що робить».

Директор пілотної школи

“

Ми вивчали тему “Театр”, я роздрукувала квитки. Потім ми ходили на виставу. Я дала дітям справжні білети, і вони самостійно знайшли місце. До речі, ми їхали з паралельним класом, і ті діти сіли, як їм сказала вчителька. Крім того, мої діти знали, як здавати одяг в гардероб, що вони мають отримати номерок. І просили його дати. Починали спілкуватися”.

Вчителька пілотної школи

НОВИЙ УЧИТЕЛЬ

У 21 сторіччі учитель перестав бути єдиним джерелом знань, а отже – він повинен опанувати нову роль. З ретранслятора він має перетворитись на помічника, ментора дитини, який супроводжує її у процесі пізнання і досліджує світ разом із нею. Учитель і дитина – це партнери, тому рішення щодо роботи на уроці вони приймають спільно. Своїм запитанням дитина може спрямувати урок, а правила поведінки в школі та за її межами вчителі й учні будуть випрацьовувати разом. Усі вчителі, які візьмуть перші класи у 2018/2019 навчальному році, вже проходять спеціальне навчання, аби 1 вересня бути готовими працювати по-новому.

ПЕДАГОГІКА ПАРТНЕРСТВА

Батьки разом з учителями та адміністрацією школи мають спільну мету – щасливого і успішного дитина. Тому стосунки між цими 3-ма категоріями побудовані, насамперед, на співпраці, взаєморозумінні й бажанні разом йти до мети.

У НУШ пропонують відійти від традиції публічного обговорення успішності учнів на батьківських зборах. Навчальні результати – тема індивідуальних консультацій з батьками, а на загальних зборах вирішуються важливі для класу і школи питання.

Нова українська школа працюватиме прозоро – тому щорічно має публікувати звіти про отримані та використані кошти, і не має права примусово збирати гроші з батьків. НУШ дослухається до думки батьків і завжди прагне працювати з ними спільно.

МІНІСТЕРСТВО
ОСВІТИ І НАУКИ
УКРАЇНИ

**НОВА
УКРАЇНЬСЬКА
ШКОЛА**

НАЙЧАСТІШІ ЗАПИТАННЯ

Чи точно моя дитина знатиме не менше?

– Точно. У НУШ змінюються методи навчання, проте головна мета школи залишається – навчити дитину. Можна навіть сказати, що дитина навчиться більшому, адже їй показуватимуть, як використовувати знання на практиці, й готуватимуть до справжнього життя.

Як я можу бути впевненим, що вчитель зможе працювати по-новому?

– Кожен учитель, який у 2018/19 навчальному році працюватиме з першим класом, проходить спеціальну підготовку. Це очні заняття зі спеціально підготовленими тренерами, плюс дистанційне навчання за допомогою онлайн-курсу EdEra. Ви можете пройти цей курс, аби краще зрозуміти, як навчатимуть вашу дитину

Як будуть захищувати дітей у перші класи?

– У кожної дитини є гарантоване місце в школі за територією її проживання. Проте батьки також мають право віддати її в іншу школу, за умови, що там є вільні місця. Дітей зі своєї території обслуговування школи набиратимуть у першу чергу. Також право на першочергове зарахування мають діти, чії рідні брати чи сестри навчаються в цій школі, а також діти працівників цієї школи. Після зарахування усіх цих дітей у школі можуть лишитись вільні місця. На них можуть потрапити діти не з території обслуговування школи – за допомогою жеребкування. Дізнатись, за якою школою закріплений ваш будинок, можна у вашому районному управлінні освіти.

Моя дитина буде вчитись 12 років?

– Так. Проте 12 років – це не лише про збільшення кількості років навчання, а про підвищення якості. Нові зміст і методика викладання потребують більшого часу. Передбачається, що збільшення торкнеться саме старшої школи – вона триватиме 3 роки. Цю школу називатимуть профільною, оскільки перед 10 класом учень матиме змогу обрати напрям навчання і вивчати частину предметів поглиблено. Саме для того, аби забезпечити якісну профільну школу,

і потрібне видовження періоду навчання.

Моя дитина зможе навчатись рідною мовою?

– Так. Учні шкіл і класів з мовами національних громад зможуть здобувати початкову освіту рідною мовою. Проте водночас вони вивчатимуть українську, адже знання державної мови – запорука їхньої самореалізації в Україні. З 5 класу учням пропонують навчатися українською мовою паралельно з рідною із поступовим збільшенням кількості уроків українською.

Якщо ви хочете
більше дізнатися
загалом про реформу
шкільної освіти —
заходьте на сайти

mon.gov.ua
nus.org.ua